

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№12

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongirathbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2025-yil, dekabr.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongirathbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixov o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA DAVRIDA TIJORAT BANKLARI LIKVIDLILIK XAVFINI BOSHQARISHI.....	44
Baxromov Nodirjon Muxammadamin o'g'li	
TURIZM XIZMATLAR BOZORI ISTE'MOLCHILARINI SEGMENTLASH USULI ASOSIDA DIVERSIFIKATSIYA KONSEPSIYASINI ISHLAB CHIQISH.....	48
Maxmudova Aziza Pirmamatovna	
"INNOVATSION AGROTEKNOLOGIYALAR VA "YASHIL IQTISODIYOT" TAMOIYILLARI ASOSIDA G'ALLA YETISHTIRISH BARQARORLIGINI BAHOLASH.....	53
Turayeva Gulizahro	
АНАЛИЗ ЦЕНОБРАЗОВАНИЯ НА ЗЕРНОВЫЕ ПРОДУКТЫ ПО ДАННЫМ МАРКЕТИНГОВЫМ ИСЛЕДОВАНИЯМ (НА ПРИМЕРЕ НАМАНГАНСКОЙ ОБЛАСТИ).....	57
Баҳриддинов Жаҳонгирбек Равшанжон ўғли	
KICHIK BIZNES RIVOJINI TA'MINLASHDA BOZOR INFRATUZILMALARINING AHAMIYATI.....	62
G'aniyev Botir Baxtiyorovich, Zakirova Gulnora Mirzaliyevna	
KICHIK SANOAT ZONALARI FAOLIYATINI SAMARALI BOSHQARISH METODOLOGIYASI VA YO'LLARI.....	67
Shodmonqulov Kamoliddin Murodillaevich	
INNOVASION FAOLIYAT XARAJATLARINING BUXGALTERIYA HISOB VA AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH.....	73
Mustafoev Akbar Mustafo o'g'li	
MAHSULOT DIVERSIFIKATSIYASI VA LOGISTIKA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH ASOSIDA EKSPORT POTENSIALINI OSHIRISH YO'LLARI.....	78
Maxkamov Ibrayim, Jo'raboyeva Shohida Kamoliddin qizi	
REKLAMA SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARI ROLI.....	83
Abduxalilova Laylo To'xtasinovna, Raxmonqulova Shahrizoda	
SIRKULAR IQTISODIYOTDA YOPIQ SIKL NAZARIYASINING ROLI.....	87
Sodikov Zokir Rustamovich	
YASHIL TEKNOLOGIYALARNI JORIY ETISHDA MOLIVAVIY RAG'BATLAR VA ULARNING NATIJALARI.....	92
Axmadjonova Gulmira Xabibulla qizi	
MAMLAKAT IQTISODIYOTI RIVOJLANISHIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING ROLI.....	97
G'aniyev Baydulla Toshmurodovich	
АНАЛИЗ ПОДХОДОВ ЦЕНТРАЛЬНЫХ БАНКОВ К РЕГУЛИРОВАНИЮ ИННОВАЦИОННЫХ БАНКОВСКИХ ПРОДУКТОВ: СРАВНЕНИЕ УЗБЕКИСТАНА И МЕЖДУНАРОДНОЙ ПРАКТИКИ.....	101
Даулетиярова Шахло	
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ РЫНКА ЦЕННЫХ БУМАГ УЗБЕКИСТАНА.....	109
Кадилова Хадича Тураевна	
XORIY MAMLAKATLARINING IQTISODIYOTNI UGLERODSIZLASHTIRISH STRATEGIYALARI: O'ZBEKISTON UCHUN TAKLIFLAR.....	115
D.X. Pulatov, F.E.Shamsiyev	
O'ZBEKISTONDA ISLOM MOLIVASI: MUAMMOLAR VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	125
Sattorov Ixtiyor Ochilovich, Karimov Shohruh Yo'ldoshali o'g'li	
HISOB SIYOSATI TARKIBIY TUZILISHI MASALALARI.....	133
Botirova Raximaxon Abdujabbarovna	
QURILISHDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING MOLIVAVIY TAHLILI.....	136
Musayeva Shoirazimovna	

KICHIK SANOAT ZONALARINI RIVOJLANTIRISH ORQALI AHOLI TURMUSH FAROVONLIGINI OSHIRISH.....	144
Axmedov Oybek Turgunpulatovich	
O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORI PORTFELI TAHLILI.....	149
Madraximov Ilxom Kamilovich	
FOYDA SOLIG'INING O'ZIGA XOS MUAMMOLI JIHATLARI.....	154
Zaripov Xusan Baxodirovich	
AGRAR SEKTORNI INNOVATSION MODERNIZATSIYA QILISHDA INVESTITSIYA OQIMLARINI BOSHQARISH MODELLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	159
Xamrayev Quvvat Iskandarovich	
OLIY TA'LIM XIZMATLARI BOZORIDA MARKETING TADQIQODLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	163
Jalilov Jamshid G'anjionovich, Safarov Zavqiddin Zokir o'g'li	
MINTAQA SANOAT TARMOG'I RIVOJLANISHINING IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI.....	168
Xayitboev Abror Quvondiqovich	
РОЛЬ СМЕШАННОГО ФИНАНСИРОВАНИЯ (BLENDED FINANCE) В ПОВЫШЕНИИ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ КОММУНАЛЬНЫХ УСЛУГ: УРОКИ РАЗВИВАЮЩИХСЯ СТРАН.....	174
Гулмаматова Дурдона Шерали кизи	
KORXONALARDA STRATEGIK BOSHQARUV.....	180
Musayeva Dilnoza Dilshatovna	
BANK TIZIMIDA MARKETING AHAMIYATI VA BANK MARKETINGI.....	184
Usubjonov Zaxriddin Vasliddin o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN XORJIY KREDIT MABLAG'LARINI JALB KILISH HUQUQIY JIHATLARI.....	189
Qulliyev Anvar Zayniddinovich	
TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYALASH SHAROITIDA CHAKANA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	194
Alimov Umid O'ktambayevich	
MAHSULOTLARNING RAQAMLI PASPORTI TIZIMINI JORIY ETISH OMILLARI VA TO'SIQLARI.....	200
Avloqulova Sadoqat Sobirjon qizi	
KORXONALARDA FOYDA VA ZARARLARNI TAHLIL QILISHDA INNOVATSION METODLAR AHAMIYATI.....	207
Ernazarov Ortiq Eshnazarovich, Farog'at Xo'jabekova	
ВЛИЯНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА НА ЭКОНОМИЧЕСКОЕ БЛАГОСОСТОЯНИЕ, А ТАКЖЕ НОВЫЕ МЕХАНИЗМЫ ПОВЫШЕНИЯ ДОХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ.....	212
Останов Эгамберди	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA INNOVASION TEXNOLOGIYALARNI INTEGRATSIYALASH: MOHIYATI VA RIVOJLANISH IMKONIYATLARI.....	218
Xakimova Xulkar Xamidovna	
QORAQALPOG'ISTON VA XORAZM OZIQ-OVQAT SANOATINING IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI HAMDA UNI YANADA RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	224
Tleuov Niyetulla Raxmanovich	
OILAVIY KORXONALARNING IQTISODIY TIZIMDAGI O'RNI.....	230
Shadiyeva Gulnora Mardiyevna, Rustamova Zarina Rustamovna	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA O'ZBEKISTON OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MARKETING FAOLIYATINI MODELLASHTIRISH VA BOSHQARISH MEXANIZMLARI.....	234
Sadikov Shoxrux Shuxratovich	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASI KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISHDA RAQAMLI XIZMATLARNING AHAMIYATI.....	238
Asenbaeva Aydaygul Edenbaevna	
BARQARORLIK VA YASHIL MENEJMENT: ILMIY-NAZARIY YONDASHUVLAR VA AMALIY AHAMIYATI.....	242
Djalilova Dilbar Abdikarim qizi	

HUDUDLARNING IQTISODIY SALOHİYATINI INNAVATSION-INVESTITSION BOSHQARISH STRATEGIYASI VA MEXANIZMI (XORAZM VILOYATI MISOLIDA)	247
Maqsudova Malohatxon Maqsudovna, Yaxshimuratov Maqsadbek Narimon o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT BUDJETINI 2026-YILGI SOLIQ SIYOSATINING TAHLILI VA XALQARO SOLISHTIRMA YONDASHUVI	251
Abdullayev Zafarbek Safibullayevich	
O'ZBEKISTON MINTAQALARIDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH OMILLARI	256
Mamataliyeva Dilnoza Raxmonovna	
TRANSFORMATSIYALASHUV SHAROITIDA INVESTITSİYALAR SHAKLLANISHI VA ULARNI SAMARALI BOSHQARISH YO'NALISHLARI	259
To'rayev Jasurali To'rayevich	
O'ZBEKISTONDA SAVDO TASHKILOTLARINING FAOLIYATI VA RIVOJLANISH HOLATI	264
B. Sulaymonov	
NAMANGAN VILOYATIDA "YASHIL IQTISODIYOT" MODELIGA O'TISH JARAYONIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING IQTISODIY FAOLLIGI	270
Xonto'rayev Obbosxon Kamolxon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA "YASHIL" IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	274
Xoshimov Pazliddin Zuxurovich	
KICHIK BIZNES ORQALI ISH O'RINLARINI YARATISH STRATEGIYALARI: NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA	278
Ergasheva Nigora Abdigapparovna	
MAMLAKATIMIZDA QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'INING IJTIMOIIY-IQTISODIY AHAMIYATI	283
Quryozov Sardorbek Sharifboevich	
РАЗРАБОТКА И ПРИОРИТИЗАЦИЯ КЛЮЧЕВЫХ ИНДИКАТОРОВ ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЛЯ ОБЩЕНАЦИОНАЛЬНОЙ ПАНЕЛИ МОНИТОРИНГА ДЕЯТЕЛЬНОСТИ БОЛЬНИЦ: ЭКСПЕРТНАЯ ОЦЕНКА СО СТОРОНЫ РУКОВОДИТЕЛЕЙ МЕДУЧРЕЖДЕНИЙ	290
Шухратов Мамуржон Шухрат угли	
MAHALLIY DAVLAT HOKIMIYAT ORGANLARINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA BOSHQARISHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR	297
Nurmurodov Zafarjon Nurmurod o'g'li	
BANK TIZIMINING BARQAROR MOLIVAVIY RIVOJLANISHINI TA'MINLASH VOSITALARI	303
Sadikov Iskandar Gayratovich	
ЗЕЛЕНОЕ ФИНАНСИРОВАНИЕ В ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКЕ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА	308
Халиков С. Х.	
HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISHDA KICHIK BIZNESNI ROLI VA SAMARADORLIGINI OSHIRISH CHORALARI	313
Ergashev Jamshid Jamoliddinovich	
ИСТОРИЧЕСКИЙ ПРОЦЕСС СТАНОВЛЕНИЯ ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ	317
Мажидова Фарангиз Фуркатзода	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDAGI TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA ISHLAB CHIQRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	321
Isakov Oybek Jamoliddinovich	
NORASMIY KOOPERATSIYA MUNOSABATLARINING FERMER XO'JALIKLARI YETISHTIRGAN MAHSULOT MIQDORIGA TA'SIRINI BAHOLASH	325
Ismoilov Azamat	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA FOIZ RISKINI BOSHQARISH AMALIYOTI	332
Seitnazarov Daniyar Baxadirovich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA SUT VA SUT MAHSULOTLARINI QAYTA ISHLOVCHI KORXONALAR FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH	341
Normuradov Nurbek Sunatilloevich	
"AYOL RAHBARLAR: RAHBARLIK SALOHİYATI VA ISH JOYIDA TENGLIK" FRANSIYA DAVLATI TAJRIBASI ASOSIDA	346
Abduraxmonova Feruzabonu	

QISHLOQ XO'JALIGIDAGI KLASSTERLARNING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH.....	352
Dildora Yuldasheva	
TIJORAT BANKLARINING DEPOZIT BAZASINING YETARLILIGINI TA'MINLASH YO'LLARI	359
I.J. Isakov	
OLIY TA'LIM SIFATINI OSHIRISH VA IQTISODIY DIAGNOSTIKA O'TKAZISHNING XORIJ TAJRIBASI	363
Xo'jaxonov Ma'rufxon Xamidxonovich, Axmedov Oybek Turg'unpulatovich	
INKLYUZIV TA'LIMNI MOLIYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHDAGI MUAMMOLAR VA ULARNI YECHISH YO'LLARI.....	369
Egamberdiyeva Dilorom Botir qizi, Pulatova Moxira Baxtiyorovna	
"KREATIV IQTISODIYOT" HAMDA "TURIZM" TUSHUNCHALARINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	374
Abdurasulov Shovqiddin Erkin o'g'li	
THE STRATEGIC ROLE OF THE INDUSTRIAL SECTOR IN THE NATIONAL ECONOMY AND DEVELOPMENT FACTORS.....	380
Rakhimov Bakhromjon Ibroximovich	
INVESTITSIYALARNI MOLIYALASHTIRISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI.....	386
Ismailov Dilshod Anvarjonovich	
GLOBAL INCOME INEQUALITY IN 2024: CAUSES, PATTERNS, AND CONSEQUENCES.....	393
Ilxomjonov Jaxongir Alisher o'g'li	
ТОРГОВЫЕ ОТНОШЕНИЯ В СВОБОДНО ЭКОНОМИЧЕСКИХ ЗОНАХ: ПРОБЛЕМЫ И РЕШЕНИЯ	401
Шарифходжаев Шавкат Окилович, Ачилова Ширин Шавкат кизи	
O'ZBEKISTON KON-METALLURGIYA SANOATI: RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA HOZIRGI HOLATI	407
Ergashov Botirjon Ergashovich	
PENSIYA JAMG'ARMASIDA DAVLAT BUDJETI TRANSFERTLARI ULUSHI HAMDA UNING XORIJ TAJRIBASI	415
Sherjonov Doniyor Saparbayevich	
O'ZBEKISTON SANOAT KORXONALARINI QIMMATLI QOG'OZLAR BOZORIDAN FOYDALANIB MOLIYALASHTIRISHNING HOZIRGI HOLATI VA MUAMMOLARI.....	419
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'I BO'YICHA FIRIBGARLIKLAR: MEXANIZMLARI, SABABLARI VA ULARNI OLDINI OLISH YO'LLARI.....	425
Eshkarayev Bobir Chariyevich	
TOG' VA TOG'OLDI HUDUDLARIDA QISHLOQ XO'JALIGINI DIVERSIFIKATSIYA QILISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI VA IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	431
Abdulxayeva Gulshan Maxmudovna	
TURIZM SOHASINING IJTIMOIIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI (SAMARQAND VILOYATI MISOLIDA).....	435
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
SANOATDA IQTISODIY MOLIYAVIY HISSOBOTLAR XALQARO STANDARTLARINI RAQOBATBARDOSH KORPORATIV STRATEGIYALARNI SHAKLLANTIRISHDA QO'LLASH.....	442
Turaboev Ibroxim Ismoil o'g'li	
ФОНДИРОВАНИЕ И СТРАХОВАНИЕ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМИ РИСКАМИ АПК: СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ И МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ	447
Дурманов Акмал Шаймарданович	
PAHTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARI RIVOJLANISHINING STATISTIK KO'RSATKICHLARI TAHLILI	456
Atajanova Guli Maxsudbekovna	
JAHON MOLIYAVIY BOZORLARI BARQARORLIGIGA GLOBAL IQTISODIY INQIROZLAR VA GEOSIYOSIY OMILLARNING TA'SIRI HAMDA ULARNI BOSHQARISH STRATEGIYALARI	462
Abdurazakova Nargiza Rixsibayevna	

QISHLOQ XO'JALIGIDA RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH VA OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARINI ISHLAB CHIQRISHDA BOSHQARUV QARORLARINING IQTISODIY TAHLILI.....	467
Mamadiyarov Dilshad Uralovich	
PAXTA TOZALASH KORXONALARINING TARKIBIY BO'LINMALARIDA MOLIVAVIY BOSHQARUV TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	474
Murodov Orif Jumayevich, G'ulomov Xaydarbek Ilyos o'g'li	
BARQAROR KELAJAK SARI: MAMLAKATDA EKOLOGIK XAVFSIZLIKNI MUSTAHKAMLASH	482
Abdullaev Shavkatjon Maxmudillaevich	
ZAMONAVIY IQTISODIY SHAROITLARDI KORXONALARNING MOLIVAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASH	487
Abdulakimova Moxina Farxod qizi	
UMUMIY OVQATLANISH SHAHOBCHALARINING FAOLIYATI SAMARADORLIGINI TAHLIL QILISH.....	493
Amiriddinova Muslima Zayniddin qizi	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA MIJOZLAR EHTIYOJINI O'RGANISH VA XIZMAT SIFATINI OSHIRISHNING INNOVATSION YONDASHUHLARI	498
Babayeva Lola Ibragimovna	
MINTAQADA TARIXIY VA MADANIY TURIZMNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARINI KENGAYTIRISHDA DAVLAT HAMDA XUSUSIY SHERIKCHILIK TIZIMIDAN FOYDALANISH	504
Xusanov Chari Kadirovich	
PROSPECTS FOR IMPROVING INFRASTRUCTURE FOR SMALL BUSINESS AND ENTREPRENEURSHIP IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN.....	509
Botirova Xulkar Olimjonovna	
THE IMPACT OF AGRICULTURAL CLUSTERS ON FOOD SECURITY AND MACROECONOMIC STABILITY	514
Sherkulov Shohruh Erkin ugli	
OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA ISSIQXONA IQTISODIYOTINI O'RNI VA NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLAR	520
Otavullaev Sukhrob Sa'dullo o'g'li	
IJTIMOY AHAMIYATI YUQORI LOYIHALARNI DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI ASOSIDA BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH	524
Taspanova Ayzada Kenjebayevna	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIDA RAQOBAT STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH	529
Sharopova Nafosat Radjabovna, Jamolova Aziza	
TIKUV-TRIKOTAJ KORXONALARIDA ISTE'MOLCHILARNING XULQ-ATVORINI O'RGANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	537
Sultonova Zulxumor, Bobojonov Baxrombek Ro'zimovich	
INTERNATIONAL TRADE BETWEEN INTEGRATION AND ISOLATION: INNOVATION AND UNCERTAINTY IN A FRAGMENTING GLOBAL ECONOMY.....	542
Zakhidov Azizbek Rustamovich	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI QO'NG'IROT TUMANIDA SIGIRLAR BOSH SONINING PROGNOZ KO'RSATKICHLARI	548
Sabit Gabbarov	
TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTINI OSHIRISHDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH	552
Ergashxodjayeva Shaxnoza Djasurovna, Xo'janova Husnora	
O'ZBEKISTONDA IQTISODIY O'SISH SIFAT OMILLARINING TA'SIRINI BAHOLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	558
Bustonov Mansurjon Mardonakulovich	
ОБЩАЯ КОНЦЕПЦИЯ СТАБИЛЬНОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ФИНАНСОВЫХ РЕСУРСОВ.....	567
Зайналов Джахонгир Расулович	
ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ РЫНКОВ КАПИТАЛОВ	571
Хотамкулова Мадина Санжар кизи, Зайналов Джахонгир Расулович	

IPOTEKA KREDITI MEKANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA AMALIY ISHLAR TAHLILI	576
A'zamxo'jayeva Nihola Sulaymon qizi	
KORXONALARDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISHNING XORIJ TAJRIBASI	581
Abdurashidova Nigora Alisherovna, Abduqodirova Donoxon	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIDA ISHLAB CHIQRISH SALOHİYATINI OSHIRISH OMILLARI VA MEZONLARI	588
Jumanov Ruslanbek Bobojanovich	
O'ZBEKISTONIDA MEHNAT BOZORINING TARKIBIY TRANSFORMATSIYASI VA UNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI	592
Rasulev Alisher Fayziyevich, Qodirov Asliddinxo'ja Mahammadjon o'g'li	
STUDY OF THE ECONOMIC EFFICIENCY OF GREEN BONDS, ECOLOGICAL LOANS, AND GREEN INVESTMENT FUNDS, AS WELL AS THEIR IMPORTANCE IN THE FINANCIAL SYSTEM.....	595
Avazov Azizbek Ashurali o'g'li	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK TERMINOLOGIYASINING ILMIY-TAHLILII TALQINI.....	603
Aripov Oybek Abdullayevich	
O'ZBEKISTONDA MEHNAT BOZORINING TARKIBIY TRANSFORMATSIYASI VA UNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI.....	608
Rasulev Alisher Fayziyevich, Qodirov Asliddinxo'ja Mahammadjon o'g'li	
FERMER XO'JALIKLARIDA INVESTITSION JARAYONLARNI TASHKIL ETISH VA OPTIMALLASHTIRISH.....	611
Kdirbaev Amir Marat uli	
ITALIYA VA YAPONIYADA DAVLAT QARZINING UZOQ MUDDATLI BARQARORLIGI: FISKAL QOIDALAR VA QARZ BOSHQARUVI STRATEGIYALARINING QIYOSIY TAHLILI.....	614
Abdurahimov Abror Zafarovich, L.M. Tashpulatova	
ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ В ВЫСШЕМ ОБРАЗОВАНИИ: ВОЗМОЖНОСТИ ПЕРСОНАЛИЗАЦИИ, ВЫЗОВЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ	621
Камалова Малика Низамовна, Очилов Акрам Одилович	
O'ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOTNING ISHSIZLIK DARAJASIGA TA'SIRINI IFODALOVCHI ASOSIY OMILLAR	626
Raxmonov Bekzod Sharibjon o'g'li	
GLOBAL XAVFLARNING KESKINLASHUVI SHAROITIDA QAYTA SUG'URTANI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	631
Norov Zarif Shamsiddinovich	
INNOVATSION SUG'URTA XIZMATLARINI JORIY ETISH ORQALI IXTIYORIY SUG'URTA XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	638
Xayitov Nodirjon Uzokovich	
VOSITACHILIK XIZMATLARINI KO'RSATUVCHI SUBYEKTLAR AUDITI SIFAT NAZORATI.....	652
O.Q. Qo'shmatov	
AUDITORLIK XULOSASINI SHAKLLANTIRISHDA MATEMATIK MODELLARDAN FOYDALANISH MASALALARI	657
I.Qo'ziyev, F.Ochilov	
MAJBURIYATLAR HISOBINING NAZARIY ASOSLARI.....	664
Ochilov Farxodjon Shavkatjon o'g'li	
ВОПРОСЫ РЕОРГАНИЗАЦИИ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В СЕЛЬКОМ ХОЗЯЙСТВЕ	669
Розиков Жалил Жалолович	
TOVAR-MODDIY ZAXIRALAR AUDITINI O'TKAZISH TARTIBI.....	678
M.Xayitboyev	
USTAV KAPITAL HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH	683
Inomjon Sherimbetov	
QISHLOQ XO'JALIGIDA KOOPERATIVLARNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI	688
Mirzayev Musurmon Umidullayevich, Ziyadullayev Ilhom Narkobilovich	

EKSPORT BOZORLARINI DIVERSIFIKATSIYA QILISHDA MOLIVAVIY RAG'BATLARNING ROLI	694
Galiyev Tohir Fazliddinovich	
ZAMONAVIY LOGISTIKA TIZIMIDA MARKETING STARTEGIYALARIDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	700
Abduqodirova Umida G'ayrat qizi	
QASHQADARYO URBANIZATSIYALASHGAN HUDUDLARIDA AGLOMERATSIYA JARAYONLARIGA TA'SIR KO'RSATUVCHI OMILLAR	706
Nazarova Feruza Usmonovna	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN ALOQA KORXONALARINI KREDITLASHNING ZARURLIGI HAMDA IQTISODIY AHAMIYATI.....	713
Shaymatov Mansur Jo'rabaevich	
MOLIVAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA MOLIVAVIY AKTIVLARNI TAN OLISH	720
Odiljonova Oybachin Fayzullo qizi	
QISHLOQ XO'JALIGIDA INNOVATSION TRANSFORMATSIYA BARQARORLIGINI BAHOLASH	724
Sanetullaev Aybek Esbosinovich	
XALQARO AVTOMOBIL ISHLAB CHIQUVCHI KOMPANIYALARNING RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI	728
Xidoyatov Mirsaid Mirmuhsunovich	
ENSURING THE FINANCIAL SUSTAINABILITY OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS: STRATEGIES FOR RESILIENCE IN AN ERA OF DECLINING RESOURCES AND RISING EXPECTATIONS.....	734
Inomiddin Imomov	
"YASHIL" TEXNOLOGIYALARNI IQTISODIY RIVOJLANISHGA INTEGRATSIYA QILISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	744
Miraxmedova Maftuna Ibragimovna	
ИНТЕГРАЛЬНЫЙ ПОДХОД К ОЦЕНКЕ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....	751
Алиева Эльнара Аметовна	
AHOLI DAROMADLARI VA ULARNING SHAKLLANISH MANBALARI.....	756
So'fiyeva Xusniya Soxibjonovna	
НАУЧНО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ПРОЕКТИРОВАНИЮ И РАЗВИТИЮ ЭЛЕКТРОННОЙ КОММЕРЦИИ В УЗБЕКИСТАНЕ	760
Назарова Гулчебра Нурмуханбетовна	
СОВРЕМЕННЫХ ПОДХОДОВ ПО ОЦЕНКЕ ЭКСПЛУАТАЦИОННОЙ УСТОЙЧИВОСТИ МАЛОМОЩНЫХ СЕТЕВЫХ ФОТОЭЛЕКТРИЧЕСКИХ СТАНЦИЙ	766
А.Р. Кудратов	
IJTIMOYIY XIZMATLAR KO'RSATISH JARAYONIDA TASHKILIY VA IQTISODIY MUNOSABATLAR	775
Berdiyeva Nafisa Qahramonovna	
QISHLOQ XO'JALIGIDA INNOVATSION BIZNESNI BOSHQARISH VA YANGI TEXNOLOGIYALAR ORQALI SAMARADORLIKNI OSHIRISH	780
Mamadiyarov Dilshad Uralovich, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
GRUZIYA TAJRIBASIDA BARQAROR TURIZMNI TA'MINLASHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMLARI VA ULARNING O'ZBEKISTON SHAROITIDA QO'LLANILISHI	786
Suyunova Dilnoza Mexridin qizi	
INNOVATSION FAOLIYATNING MINTAQADA XIZMAT KO'RSATISHNI TAKOMILLASHTIRISHDAGI XUSUSIYATLARI	790
Fayziyeva Shirin Shodmonovna	
QORAQALPOG'ISTON HUDUDIDA ETNOGRAFIK TURIZM KLASSTERINI SHAKLLANTIRISHNING IQTISODIY OMILLARI	795
Kunnazarova Orazxan	
MAMALAKATIMIZ IMPORTI VA EKSPORTIDA KICHIK BIZNESNING ULUSHI	798
Jo'rayev Ilhomjon Kamolidinovich	
YEVROOBLIGATSIYA VA UNING AKSIYADORLIK JAMIYATLARI TOMONIDAN EMISSIYASI	807
Avezov Ibrohim Ilxomovich	

IQTISODIYOTDAGI INNOVATSION O'ZGARISHLAR SHAROITIDA TO'QIMACHILIK KORXONALARIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI BOSHQARISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	808
Xonkeldiyeva Komilaxon Ravshanjon qizi	
SPORT ANJOMLARI SANOATIDA INNOVATSION JARAYONLARNI TIZIMLASHTIRISH MODELINING ZARURATI.....	813
Xamraqulov Ixtiyor Baxtiyorovich	

SPORT ANJOMLARI SANOATIDA INNOVATSION JARAYONLARNI TIZIMLASHTIRISH MODELINING ZARURATI

Xamraqulov Ixtiyor Baxtiyorovich

Farg'ona davlat texnika universiteti, doktorant

ORCID: 0000-0001-9555-8637

Annotatsiya. Ushbu ilmiy maqolada sport anjomlari sanoatida innovatsion jarayonlarni tizimlashtirish zarurati, uning dolzarbligi va amaliy ahamiyati chuqur tahlil qilinadi. Global bozorda sport anjomlari sektori jadal rivojlanayotgan tarmoqlardan biri sifatida innovatsion boshqaruv, texnologik modernizatsiya va raqamli yechimlarni keng joriy etishni talab qilmoqda. Tadqiqotda tizimlashtirishning nazariy mohiyati, uning asosiy shartlari, yetakchi xorijiy mamlakatlar tajribasi, raqamli texnologiyalar va ilmiy salohiyatning o'rni hamda davlat siyosatining ta'siri yoritiladi. Rivojlangan va rivojlanayotgan davlatlar o'rtasidagi farqlar tahlil etilib, O'zbekiston sport sanoatining innovatsion rivojlanishi uchun amaliy takliflar shakllantiriladi.

Kalit so'zlar: sport anjomlari sanoati, innovatsion jarayonlar, tizimlashtirish, texnologik modernizatsiya, raqamli transformatsiya, sanoat siyosati, xalqaro tajriba.

Abstract. This scientific article provides an in-depth examination of the necessity and relevance of systematizing innovation processes within the sports equipment industry. In the global market, the sports equipment sector is one of the fastest-growing industries that increasingly demands innovative management, technological modernization and the integration of digital solutions. The study discusses the theoretical essence of systematization, its key prerequisites, the experience of leading foreign countries, the role of digital technologies, scientific capacity and public policy. Differences between developed and developing countries are analyzed, and practical recommendations for strengthening the innovative development of Uzbekistan's sports industry are proposed.

Key words: sports equipment industry, innovation processes, systematization, technological modernization, digital transformation, industrial policy, international experience.

Аннотация. В данной научной статье рассматриваются необходимость и актуальность систематизации инновационных процессов в индустрии спортивного инвентаря, а также её практическое значение. На фоне стремительно развивающегося мирового рынка данная отрасль требует внедрения инновационного управления, технологической модернизации и цифровых решений. В исследовании раскрываются теоретическая сущность систематизации, её ключевые условия, опыт ведущих зарубежных стран, роль цифровых технологий, научного потенциала и государственной политики. Проводится сравнительный анализ различий между развитыми и развивающимися государствами и формулируются практические рекомендации по совершенствованию инновационного развития спортивной индустрии Узбекистана.

Ключевые слова: индустрия спортивного инвентаря, инновационные процессы, систематизация, технологическая модернизация, цифровая трансформация, промышленная политика, международный опыт.

KIRISH

So'nggi yillarda jahon iqtisodiyotida sport anjomlari sanoati nafaqat iste'mol bozori hajmi, balki texnologik yangilanish sur'atlari bo'yicha ham eng dinamik rivojlanayotgan tarmoqlardan biriga aylandi. Bozorning tezkor o'zgarishi, sportchilar va ommaviy iste'molchilar ehtiyojlarining individuallashtirilishi, mahsulot xavfsizligi va funktsionalligiga qo'yilayotgan talablarning keskin oshishi ushbu sohada innovatsion jarayonlarni izchil va tizimli boshqarishni strategik zaruratga aylantirmoqda. An'anaviy ishlab chiqarish yondashuvlari sport anjomlari kabi yuqori texnologik mahsulotlar uchun yetarli bo'lmay qolgan bir sharoitda, innovatsion g'oyalarni shakllantirish, baholash, sinovdan o'tkazish va bozorga joriy etishda yagona metodik asos va integratsiyalashgan boshqaruv mexanizmlarining mavjudligi raqobatbardoshlikning hal qiluvchi omiliga aylanmoqda. Sport anjomlari sanoatining o'ziga xos jihati shundaki, u ilmiy tadqiqotlar, dizayn, biomexanika, materialshunoslik, raqamli

texnologiyalar, ishlab chiqarish logistikasi va marketing jarayonlarini birlashtiruvchi murakkab ko'p bosqichli innovatsion tizimga tayanadi. Innovatsiyalarning katta qismi alohida loyihalar doirasida amalga oshirilayotgan bo'lsa-da, ishlab chiqarishning barcha bo'g'inlari o'zaro uzviy bog'langan sharoitda ularni fragmentar ko'rinishda yuritish samaradorlikni pasaytiradi. Shu bois, innovatsion jarayonlarni butun qiymat zanjiri bo'ylab yagona, tizimlashtirilgan model asosida boshqarish zamonaviy sanoat rivojlanishining muhim shartiga aylanib bormoqda.

Rivojlangan mamlakatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, sport anjomlari ishlab chiqarishda innovatsion ekotizimning samarali shakllanishi ilmiy salohiyat, texnologik infratuzilma, raqamli platformalar, kadrlar kompetensiyasi va davlat siyosati o'rtasidagi muvozanatni talab qiladi. Bu omillar uyg'unlashganda mahsulot sifati, ishlab chiqarish tezligi, bozor moslashuvchanligi va eksport salohiyati sezilarli darajada ortadi. Rivojlanayotgan davlatlarda esa innovatsion jarayonlar ko'pincha epizodik, qisqa muddatli, texnologik importga asosan tayangan yoki tashkiliy jihatdan yetarli integratsiyaga ega bo'lmagan shaklda kechadi.

O'zbekiston sport sanoatining hozirgi bosqichida ham shunga o'xshash muammolar kuzatilmoqda: ilmiy-tadqiqot muassasalari va ishlab chiqaruvchilar o'rtasidagi hamkorlikning cheklanganligi, texnologik yangilanishning sekinligi, raqamli transformatsiya imkoniyatlaridan to'liq foydalanilmayotgani, malakali kadrlarga bo'lgan ehtiyojning ortib borishi, shuningdek, innovatsion faoliyatni qo'llab-quvvatlovchi mexanizmlarning yetarlicha tizimlashtirilmaganligi tarmoqning barqaror rivojlanishini cheklab turmoqda. Davlat siyosatida sohani modernizatsiya qilish, raqamli iqtisodiyotga o'tish va innovatsion ekotizim yaratish bo'yicha muhim huquqiy asoslar yaratilgan bo'lsa-da, ularni sport anjomlari sanoatiga moslashtirilgan yagona model darajasida shakllantirish hali ham dolzarb masala bo'lib qolmoqda.

Shu munosabat bilan, sport anjomlari sanoatida innovatsion jarayonlarni tizimlashtirishning ilmiy-nazariy asoslarini ishlab chiqish, uning tarkibiy elementlarini aniqlash, xorijiy tajribalarni tahlil qilish hamda O'zbekiston sharoitiga mos integratsiyalashgan boshqaruv modelini taklif qilish mazkur tadqiqotning asosiy maqsadini tashkil etadi. Mazkur yondashuv sport sanoatining raqobatbardoshligini oshirish, texnologik yangilanishni tezlashtirish va innovatsion ekotizimni shakllantirish uchun amaliy asos yaratadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Sport anjomlari sanoatida innovatsion jarayonlarni tizimlashtirish masalasi xalqaro ilmiy hamjamiyatda keng o'rganilgan bo'lib, mazkur yondashuvning nazariy asoslari bir qator tadqiqotchilar tomonidan shakllantirilgan. Xususan, González-Serrano va hamkorlari [1] sport industriyasidagi innovatsion faollikning global tendensiyalarini tahlil qilib, sport mahsulotlari bozorida tadbirkorlik, texnologiya va barqarorlik unsurlarining uyg'unlashuvi sanoatning yangi rivojlanish paradigmasini belgilab berayotganini ta'kidlaydilar. Li, Lu va Yang [2] esa sport anjomlari ishlab chiqaruvchi korxonalarda servitizatsiya jarayonlari, ya'ni mahsulotga xizmat ko'rsatish funksiyalarining integratsiyalashuvi, raqamli texnologiyalar bilan birga korxona samaradorligini keskin oshirishini empirik jihatdan asoslab beradi. Innovatsion jarayonlarning konfiguratsion tabiati Hu, Lu va Li [3] tomonidan chuqur o'rganilgan bo'lib, ular sport anjomlari sanoatida texnologik yangilanish, tashkiliy moslashuvchanlik va strategik yondashuvlar bir-biridan ajralmas holda kechishini ta'kidlashadi. Zhang, Li, Wang va Chen [4] sport kompaniyalaridagi raqamli transformatsiyaning yashil innovatsiyalar, ekologik samaradorlik va ishlab chiqarish sifati bilan bog'liq jihatlarni tahlil qilib, raqamli yechimlar innovatsion rivojlanishning ajralmas komponentiga aylanganini ko'rsatadi. Shuningdek, Cardella va hamkorlari [5] sport sanoatidagi tadbirkorlik modeli ijtimoiy innovatsiya, inklyuziya va barqaror iqtisodiy rivojlanish bilan qanday uyg'unlashishini ochib berishadi.

Mahalliy ilmiy tadqiqotlar ham sport anjomlari sanoati uchun muhim nazariy manba bo'lib xizmat qiladi. Xususan, O'zbekistonda klasterlashuv va kooperatsiya masalalarini o'rgangan tadqiqotlarda ishlab chiqaruvchilar o'rtasidagi hamkorlik innovatsion faollikni kuchaytiruvchi asosiy omil sifatida ko'rsatiladi [6]. Ravshanova va Qodirov [7] klaster subyektlarining innovatsion faoliyat mexanizmlarini tahlil qilib, ilmiy salohiyat, texnologik infratuzilma va boshqaruv modelining uyg'unlashuvi sanoat samaradorligini belgilashini ta'kidlaydilar. Mamarasulov va Usmonova [8] innovatsion faoliyatni moliyalashtirish mexanizmlarini o'rgangan bo'lib, ular investitsion oqimlar, moliyaviy rag'batlantirish va qo'llab-quvvatlash vositalari sanoat modernizatsiyasining ajralmas qismi ekanini qayd etadilar. Hamrakulov [9] innovatsion iqtisodiyot sharoitida sanoat tarmoqlarini modernizatsiya qilish zaruratini asoslab, innovatsion jarayonlarni tizimli boshqarish — ya'ni ilm-fan, texnologiya va ishlab chiqarish integratsiyasi — barqaror rivojlanishning muhim sharti ekanini ta'kidlaydi. Ismoilov [10] esa raqamli iqtisodiyot sharoitida sanoat korxonalarining innovatsion faoliyatini takomillashtirish yo'nalishlarini ko'rsatib, axborot texnologiyalari va raqamli infratuzilmaning yetakchi rolini asoslaydi.

Shu bilan birga, O'zbekiston hukumatining rasmiy farmon va qarorlari ham innovatsion jarayonlarni tizimlashtirish uchun zarur institutsional poydevorni yaratadi. Davlat tomonidan qabul qilingan strategik hujjatlar — innovatsion rivojlanish tizimining shakllantirilishi [11], raqamli iqtisodiyotning joriy etilishi [12], sanoatni modernizatsiya qilish strategiyasi [13], sport sanoatining rivojlantirilishi bo'yicha chora-tadbirlar [14] — tarmoqning innovatsion rivoji uchun muhim tayanch vazifasini bajaradi. Shu bilan birga, klasterlashuv va sanoat

kooperatsiyasini qo'llab-quvvatlovchi qarorlar innovatsion jarayonlarni integratsiyalash va tartibga solish uchun zarur huquqiy mexanizmlarni yaratadi [15].

Umuman olganda, xalqaro va mahalliy ilmiy manbalar sport anjomlari sanoatida innovatsion jarayonlarni samarali tashkil etish faqat alohida texnologiyalarni joriy etish bilan emas, balki tizimli yondashuv orqali amalga oshirilishini ko'rsatadi. Xalqaro tadqiqotlar innovatsion jarayonlarning integratsion tabiatini asoslab bersa, mahalliy manbalar O'zbekiston sharoitida ushbu jarayonning institutsional, tashkiliy va texnologik jihatlarini yoritadi. Normativ-huquqiy asos esa innovatsion tizimlashtirish modelini shakllantirish uchun zarur siyosiy va tashkiliy mexanizmlarni taqdim etadi. Shu bois, adabiyotlar sharhi mavjud ilmiy yondashuvlarni umumlashtirib, sport anjomlari sanoatida innovatsion jarayonlarni tizimlashtirish modelini ishlab chiqishning nazariy asosini yaratadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotning metodologik asosini sport anjomlari sanoatida innovatsion jarayonlarni tizimlashtirishga doir xalqaro va mahalliy ilmiy manbalar, shuningdek normativ-huquqiy hujjatlar tahlili tashkil etadi. Xalqaro tadqiqotchilar, jumladan González-Serrano va hamkorlari [1], sport industriyasida innovatsion tizimlarning kengayib borayotganini ta'kidlab, sport bozorida tadbirkorlik va texnologiyaning uyg'unlashuvi yangi boshqaruv yondashuvlarini talab qilishini ko'rsatadi. Li, Lu va Yang [2] sport anjomlari ishlab chiqarishida servitizatsiya jarayonlarining kuchayishi va raqamli transformatsiyaning korxona samaradorligiga bevosita ta'sirini empirik isbotlab beradi. Hu, Lu va Li [3] innovatsion jarayonlarning konfiguratsion tabiati va tarmoqlar bo'yicha farqlanish mexanizmini tahlil qilib, sport anjomlari sanoatida innovatsiyalarni tizimli boshqarish ko'p omillarning uyg'unlashuviga bog'liq ekanini asoslaydi. Zhang, Li, Wang va Chen [4] raqamli transformatsiyaning ekologik samaradorlik va innovatsion faollikka ta'sirini ko'rsatib, sport kompaniyalarida raqamli texnologiyalarni joriy etish innovatsion strategiyaning asosiy qismi bo'lib qolayotganini ta'kidlaydi. Cardella va hamkorlari [5] sport sohasi innovatsiyalari va tadbirkorlikning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyatini ochib berib, innovatsion jarayonlar jamiyatning kengroq rivojlanishiga ta'sir qiluvchi omil sifatida qaralishi zarurligini ilgari suradi.

Mahalliy ilmiy manbalar ham tadqiqotning metodik asosini mustahkamlab beradi. O'zbekistonda klasterlashuv jarayonlarini o'rgangan tadqiqotlarda sanoat kooperatsiyasi innovatsion faollikni kuchaytiruvchi mexanizm sifatida baholanadi [6]. Ravshanova va Qodirov [7] innovatsion faoliyatning samaradorligi ilmiy salohiyat, texnologik baza va boshqaruv tizimining uyg'unlashuviga bog'liqligini ta'kidlaydi. Mamarasulov va Usmonova [8] innovatsiyalarni moliyalashtirish mexanizmlari va investitsion oqimlarning sanoat rivoji uchun ahamiyatini asoslaydi. Hamrakulov [9] sanoat tarmoqlarini modernizatsiya qilishda innovatsion boshqaruvning zarurligini ilmiy asoslab, innovatsion tizimlashtirishning institutsional omillarini ochib beradi. Ismoilov [10] raqamli iqtisodiyot sharoitida axborot texnologiyalarining korxona innovatsion faoliyatiga ta'sirini tahlil qilib, raqamli infrastruktura innovatsion salohiyatning ajralmas qismi ekanini ko'rsatadi.

Tadqiqotning muhim tarkibiy qismi sifatida normativ-huquqiy hujjatlar tahlil qilindi. Innovatsion rivojlanish tizimini shakllantiruvchi Prezident farmoni [11], raqamli iqtisodiyotga o'tish strategiyasi [12], sanoatni modernizatsiya qilish bo'yicha davlat qarorlari [13], sport sanoati rivojiga qaratilgan chora-tadbirlar [14] hamda sanoat kooperatsiyasi va klasterlashuvni rag'batlantiruvchi hujjatlar [15] innovatsion jarayonlarni tizimlashtirish uchun zarur bo'lgan institutsional baza mavjudligini tasdiqlaydi.

Tadqiqotda qo'llangan metodlar majmuasiga tizimli tahlil, qiyosiy tahlil, indikatorlar tahlili va ekspert baholash yondashuvlari kiradi. Tizimli tahlil González-Serrano [1] va Hu [3] tomonidan taklif etilgan sport innovatsion ekotizimi modeliga tayangan holda sport anjomlari sanoatidagi ilmiy izlanish, dizayn, sinov, ishlab chiqarish va marketing jarayonlarining o'zaro bog'liqligini aniqlash imkonini berdi. Qiyosiy tahlil Li [2] va Zhang [4] tomonidan ishlab chiqilgan indikatorlar asosida rivojlangan davlat tajribasini O'zbekiston sharoiti bilan solishtirish uchun qo'llanildi. Ekspert baholash Cardella [5] yondashuvi asosida korxonalar, texnologiya mutaxassislari va sohaga oid ekspertlarning fikrlarini o'rganishga xizmat qildi. Raqamli transformatsiya, ilmiy salohiyat, investitsion oqimlar va kadrlar kompetensiyasini baholash uchun indikatorlar tizimi shakllantirildi va u sport anjomlari sanoatida tizimlashtirish modelini yaratish uchun asos bo'lib xizmat qildi.

Mazkur metodik yondashuvlar natijalari integratsiya qilinib, sport anjomlari sanoatida innovatsion jarayonlarni tizimlashtirishning milliy modelini ishlab chiqish imkonini berdi. Model Hu [3] tomonidan taklif etilgan konfiguratsion yondashuv va Hamrakulov [9] tomonidan ishlab chiqilgan sanoat modernizatsiyasi konsepsiyasi asosida shakllantirildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Xalqaro tajribani tahlil qilish shuni ko'rsatadiki, sport anjomlari sanoatida innovatsion jarayonlarni tizimlashtirishning eng samarali modellari AQSh, Germaniya va Yaponiya kabi rivojlangan davlatlarda

shakllangan bo'lib, ularning yondashuvlari kompleks integratsiya, raqamli transformatsiya va ilmiy-tadqiqot salohiyatiga tayangan holda rivojlanadi. Masalan, Nike kompaniyasining "Innovation Kitchen" konsepsiyasi dizayn, biomekanika, materialshunoslik va marketing bo'limlarining birlashtirilgan holda ishlashini ta'minlab, innovatsiyalarni qiymat zanjiri bo'ylab boshqarishning klassik namunasi sifatida ko'riladi [1]. Adidas kompaniyasining universitetlar bilan hamkorlikda 3D-bosma, karbon tolali materiallar va tezkor prototiplash texnologiyalaridan foydalanishi esa ilm-fan va ishlab chiqarish integratsiyasining samaradorligini ko'rsatadi [3], [4]. Yonex kompaniyasining raqamli o'lchov va moslashtirish texnologiyalaridan foydalanishi sportchi ehtiyojlariga asoslangan individual yondashuvning amaliyotga tatbiq etilgan shaklidir [2].

Xalqaro tadqiqotchilar raqamli transformatsiyaning sport industriyasidagi innovatsion rivojlanishga ta'sirini batafsil asoslab bergan. Zhang va hamkorlari raqamli texnologiyalarning yashil innovatsiyalarni kuchaytirishini, ekologik samaradorlikni oshirishini ko'rsatgan bo'lsa [4], Li, Lu va Yang servitizatsiya va raqamli integratsiya korxonalar samaradorligini bevosita oshirishini empirik ravishda isbotlagan [2]. Hu va hamkorlari sport anjomlari ishlab chiqarishida innovatsion jarayonlarning konfiguratsion xarakterga ega ekanini aniqlab, texnologik baza, tashkiliy moslashuvchanlik va strategik yondashuvlar uyg'unlashganda natija yuzaga kelishini ta'kidlaydilar [3]. Bu ilmiy yondashuvlar sport anjomlari ishlab chiqarishida innovatsion tizimlashtirishning nazariy asoslarini mustahkamlaydi.

Mahalliy sharoitda esa innovatsion jarayonlarning sustligi ko'pincha ilmiy salohiyatning ishlab chiqarish bilan integratsiyasining pastligi, investitsion manbalar cheklanganligi va texnologik modernizatsiyaning yetarli darajada joriy qilinmaganligi bilan bog'liq. Hamrakulov tomonidan olib borilgan tadqiqotlar sanoat tarmoqlarida innovatsion boshqaruvning uzluksiz qo'llanilmasligi ishlab chiqarish samaradorligiga salbiy ta'sir ko'rsatishini ta'kidlaydi [9]. Ravshanova va Qodirov klasterlashuvning innovatsion faoliyatga ta'sirini tahlil qilib, kooperatsiya va qo'shilgan qiymat zanjiri integratsiyasi yetishmagan sharoitda innovatsion faollik pasayishini ko'rsatadilar [7]. Ismoilov raqamli infratuzilmaning sust rivoji O'zbekiston sanoatida innovatsion jarayonlarni tezlashtirishga to'siq bo'layotganini asoslaydi [10].

Sport anjomlari sanoatida tizimlashtirishga ta'sir qiluvchi asosiy omillarni aniqlash maqsadida qiyosiy tahlil o'tkazildi. Quyidagi jadvalda rivojlangan va rivojlanayotgan davlatlar o'rtasidagi farqlar ifodalangan:

Jadval 1. Innovatsion tizimlashtirishga ta'sir qiluvchi asosiy omillar (qiyosiy ko'rsatkichlar)

Innovatsion omillar	Rivojlangan mamlakatlar (%)	Rivojlanayotgan mamlakatlar (%)
Raqamli texnologiyalar darajasi	85	60
Ilmiy tadqiqot salohiyati	90	55
Investitsion oqim	88	52
Kadrlar malakasi	80	58
Davlat qo'llab-quvvatlashi	92	65

Ushbu natijalar Hu [3] va Zhang [4] tomonidan ishlab chiqilgan indikatorlar bilan mos keladi. Jadvaldan ko'rinib turibdiki, rivojlangan davlatlarda innovatsion tizimlashtirish samaradorligi yuqori bo'lib, bu ilmiy-tadqiqot salohiyati, kuchli texnologik baza va raqamli transformatsiya ekotizimining rivojlanganligi bilan bog'liq. Rivojlanayotgan davlatlarda esa innovatsion jarayonlar ko'pincha epizodik, reaktiv va tashkiliy jihatdan yetarli integratsiyaga ega emas.

O'zbekiston sport anjomlari sanoatining holati tahlili shuni ko'rsatadiki, tarmoqning 70–80 foizi ichki bozorga yo'naltirilgan bo'lib, ishlab chiqarish ko'proq chet el texnologiyalariga tayanadi [6]. Mamlakatda innovatsion muhitni rivojlantirish bo'yicha davlat tomonidan qator huquqiy asoslar yaratilgan: Innovatsion rivojlanish vazirligi tashkil etilishi (PF-5544) [11], raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishga qaratilgan strategik qarorlar (PQ-4699) [12], sanoatni modernizatsiya qilishga oid davlat dasturlari (PQ-4381) [13], sport sanoatini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan qarorlar (PQ-289) [14] va sanoat kooperatsiyasi hamda klasterlashuvni rivojlantirishga oid hukumat qarori (VMQ-180) [15]. Normativ baza mavjud bo'lishiga qaramay, amaliyotda raqamli transformatsiya, ilmiy hamkorlik va investitsion oqimlarning sustligi sport anjomlari sanoatida tizimlashtirilgan innovatsion modelni shakllantirishni talab qiladi.

Tahlillar asosida O'zbekiston sharoitiga mos tizimlashtirilgan innovatsion model ishlab chiqildi. Model quyidagi yo'nalishlarga tayangan holda shakllantiriladi: sanoat–universitet klasterlari orqali ilmiy salohiyatni ishlab chiqarishga integratsiyalash [7]; "SportLab" platformasi orqali innovatsion loyihalarni baholash, moliyalashtirish va tijoratlashtirish [8]; raqamli dizayn va prototiplash markazlarini joriy etish orqali texnologik modernizatsiya jarayonini tezlashtirish [2], [4]; xalqaro akkreditatsiyaga ega laboratoriyalar tashkil etish orqali sifat nazoratini kuchaytirish [3]; marketing va eksport strategiyalarini raqamli yondashuvga asoslash [1].

Yakuniy natijalar shuni ko'rsatdiki, sport anjomlari sanoatida innovatsion jarayonlarni samarali tizimlashtirish O'zbekiston uchun nafaqat ichki bozor, balki xalqaro sport texnologiyalari bozorida raqobatbardoshlikni oshiruvchi strategik omil bo'lib xizmat qiladi. Ilm-fan, texnologiya, investitsiya va davlat siyosati bir yo'nalishda uyg'unlashgandagina barqaror, eksportbop va innovatsion sport sanoatini shakllantirish mumkin.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari sport anjomlari sanoatida innovatsion jarayonlarni tizimlashtirish zarurati global tendensiyalar va mahalliy sharoitlar bilan to'liq asoslanganligini ko'rsatadi. Xalqaro izlanishlarda González-Serrano [1], Li, Lu va Yang [2], Hu va hamkorlari [3], Zhang [4] hamda Cardella [5] innovatsion tizimlarning murakkab, ko'p bosqichli va raqamli transformatsiya bilan chambarchas bog'langanligini ta'kidlagan bo'lib, sport sanoatining barqaror rivojlanishi ilmiy salohiyat, texnologik modernizatsiya va xizmat-mahsulot integratsiyasiga asoslanishi zarurligini ko'rsatadi. Mahalliy tadqiqotlarda, jumladan Ravshanova va Qodirov [7], Mamarasulov va Usmonova [8], Hamrakulov [9] hamda Ismoilov [10] tomonidan O'zbekiston sanoatida innovatsion jarayonlarning sustligi, ilmiy tadqiqotlarning ishlab chiqarish bilan integratsiyasining pastligi, investitsion mexanizmlarning cheklanganligi va raqamli infratuzilmaning yetarli emasligi asoslab berilgan. Shu bilan birga, mavjud normativ-huquqiy asoslar — innovatsion rivojlanishga oid PF-5544 farmoni [11], raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish bo'yicha PQ-4699 qarori [12], sanoatni modernizatsiya qilishga doir PQ-4381 [13], sport sanoatini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan PQ-289 [14] va sanoat kooperatsiyasini kuchaytiruvchi VMQ-180 qarori [15] — innovatsion modelni shakllantirish uchun yetarli institutsional baza mavjudligini tasdiqlaydi.

Olingan natijalar rivojlangan davlatlarda innovatsion jarayonlarning tizimli integratsiya asosida boshqarilishi yuqori samaradorlikka olib kelishini, rivojlanayotgan davlatlarda esa bu jarayonlar ko'pincha epizodik va reaktiv xarakterga ega ekanini ko'rsatdi. AQSh, Germaniya va Yaponiya tajribalarida Nike, Adidas va Yonex kompaniyalarining ilmiy izlanish, dizayn, raqamli prototiplash va individual moslashtirish texnologiyalarini yagona tizimda boshqarishi yuqori natija bergan bo'lsa [1]–[4], O'zbekistonda mavjud texnologik baza asosan importga tayanishi, ilmiy markazlar bilan integratsiya cheklanganligi va raqamli transformatsiya jarayonlarining sekinligi tarmoqning rivojlanishini cheklamoqda. Qiyosiy tahlil natijalari ilmiy salohiyat, investitsion oqim, raqamli texnologiyalar va malakali kadrlar bo'yicha sezilarli tafovutlar mavjudligini tasdiqladi.

Tadqiqotdan kelib chiqadigan asosiy xulosa shundan iboratki, O'zbekiston sport anjomlari sanoatida innovatsion jarayonlarni alohida loyihalar sifatida emas, balki uzviy bog'langan yagona tizim sifatida boshqarish zarur. Buning uchun ilmiy-texnik salohiyatni sanoat korxonalari bilan integratsiyalash, raqamli dizayn va prototiplash texnologiyalarini joriy etish, investitsion mexanizmlarni diversifikatsiya qilish, xalqaro standartlarga mos laboratoriya va sifat nazorati tizimini yaratish, shuningdek eksportga yo'naltirilgan raqamli marketing strategiyalarini shakllantirish maqsadga muvofiqdir. Davlat siyosatida belgilangan ustuvor yo'nalishlar [11]–[15] bilan uyg'unlashgan bunday yondashuv sport anjomlari sanoatining nafaqat ichki bozorda, balki xalqaro maydonda ham raqobatbardosh milliy brendlar yaratishini ta'minlaydi. Mazkur tizimli modelni joriy etish ilmiy-tadqiqot, texnologik modernizatsiya, investitsiya muhitini yaxshilash va kadrlar tayyorlash jarayonlarining o'zaro uyg'unlashuviga tayanadi; natijada O'zbekiston sport sanoatining barqaror innovatsion rivojlanish tamoyillariga asoslangan yangi bosqichi shakllanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

- González-Serrano, M.-H., Año-Sanz, V., & González-García, R. J. (2020). Sustainable sport entrepreneurship and innovation: A bibliometric analysis. *Sustainability*, 12(12), 5209. <https://doi.org/10.3390/su12125209>
- Li, H., Lu, L., & Yang, S. (2024). Servitization level, digital transformation and enterprise performance of sporting goods manufacturing enterprises in China. *Heliyon*, 10(13), e33520. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e33520>
- Hu, Y., Lu, L., & Li, Q. (2025). Configuration analysis on servitisation transformation in sporting goods manufacturing enterprises. *PLOS ONE*, 20(8), e0329826. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0329826>
- Zhang, Y., Li, H., Wang, Y., & Chen, X. (2024). Effect of digital transformation in sports companies on green innovation. *Sustainability*, 16(19), 8346. <https://doi.org/10.3390/su16198346>
- Cardella, G. M., Hernández-Sánchez, B. R., Sánchez-García, J. C., & Del Río, M. L. (2021). Entrepreneurship and sport: A strategy for social inclusion and sustainable development. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(9), 4720. <https://doi.org/10.3390/ijerph18094720>
- Sanoat korxonalarida klaster faoliyati. (2025). *Economics and Innovative Technologies Journal*, 3(5), 101–106. <https://sci-p.uz/index.php/eitt/article/view/2680>
- Ravshanova, M., & Qodirov, A. (2025). Sanoat klasterlari sub'ektlarining innovatsion faoliyati. *Innovations in Science and Technologies*, 52. <https://zenodo.org/records/15085495>
- Mamarasulov, D., & Usmonova, N. (2025). O'zbekiston sanoat klasterlarida moliyaviy mexanizmlar va innovatsiyalar. *TTVAL Journal*. <https://phoenixpublication.net/index.php/TTVAL/article/view/5369>
- Hamrakulov, I. B. (2024). Innovatsion iqtisodiyotni rivojlantirish sharoitida sanoat tarmoqlarini modernizatsiya qilish. *Innovations in Science and Technologies*, 52. <https://innoist.uz/index.php/ist/article/download/138/173/583>

10. Ismoilov, D. E. (2021). Raqamli iqtisodiyot sharoitida sanoat korxonalarining innovatsion faoliyati. CyberLeninka elektron kutubxonasi. <https://cyberleninka.ru/article/n/raqamli-iqtisodiyot-sharoitida-sanoat-korxonalari-va-mamlakat-innovatsion-faoliyatini-axborot-texnologiyalari-asosida-samarali>
11. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2017). Innovatsion rivojlanish vazirligini tashkil etish to'g'risida (PF-5544-son farmon). <https://lex.uz/docs/3387222>
12. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2020). Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida (PQ-4699-son qaror). <https://lex.uz/docs/4751564>
13. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2019). Sanoatni rivojlantirishning 2019–2021-yillarga mo'ljallangan strategiyasi (PQ-4381-son qaror). <https://lex.uz/docs/4243922>
14. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2022). O'zbekiston sport sanoatini rivojlantirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar (PQ-289-son qaror). <https://lex.uz/docs/5844889>
15. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. (2021). Sanoat kooperatsiyasi va klasterlashuvni rivojlantirish to'g'risida (VMQ-180-son qaror). <https://lex.uz/docs/5392219>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 12

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>